

VÉLEMÉNYEZÉS

– A „GAZDASÁGVÉDELMI AKCIÓTERV”- RŐL –

Mivel a Gazdaságvédelmi Akciótervvel kapcsolatos szabályokról szóló kormányrendelet hiányában a bejelentett intézkedések részletei nem ismertek, a megfogalmazott javaslatok nem teljeskörűek. A részletek és a rendeleti szabályozás hiányában ezeket részletesen értékelni nem tudjuk, csak általános véleményt tudunk megfogalmazni.

Az eddigi intézkedésekkel kapcsolatban megfogalmazott és hozzánk eljuttatott legfontosabb üzenet, hogy a döntések és azok végrehajtása már nem tűr halasztást. Az állami intézkedések akkor érik el társadalmilag és gazdaságilag is a céljukat, ha nem egy-egy ágazatot/szektorot/csoportot kiemelve, azokra vonatkozóan tartalmaznak pozitív lépéseket, hanem összességében, minden nehéz helyzetbe került vállalkozás és család számára nyújtanak támogatást.

LEGFŐBB ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK

- **A korlátozás alá került szektorok teljeskörű támogatása szükséges, nem lehet szektoron belül alágazatokat kiválasztva csak azokat támogatni.** Akiket kényszerű bezárásra ítélték és/vagy a gazdasági és üzleti folyamatok összefüggése okán kényszerültek bezárásra, **azok támogatása teljeskörűen, cégmérettől – vállalkozási formától – alágazattól függetlenül támogatni szükséges, gyors és konkrét pénzügyi forrásokkal.** A bemutatott bértámogatások volumenét **(munkavállalók válságot megelőző bérének legalább 50%-a)** és elérési lehetőségét bővíteni szükséges.
A vállalkozások méretére és ágazatokra önálló mátrix rendszerű támogatási programot kell megalkotni, nem szabad összemosni különböző súlyú és méretű ágazatokat, mikro- és multinacionális cégeket.
- **A családi vállalkozások és mikro és KKV-k támogatása azonnal szükséges.** A működésük ellehetetlenült, a bérfizetés likvid forrás nélkül nem megoldott, **gyors bértámogatásra van szükség. Ők adják a GDP közel felét, a foglalkoztatás több mint 75%-t. A válságot megelőző munkaerőhiány a gazdasági fejlődés legfőbb gátja volt. Ha most nem sikerül a cégeknek megtartani a szakképzett munkaerőt, akkor ez a probléma elhúzódó jelleggel az egész évtizedet végig kíséri majd.**
- **Aránytalanul tartjuk az egyes intézkedések közötti forráselosztást.** Megítélésünk szerint a munkahelyek megőrzése területen a foglalkoztatás költségeinek támogatása (220 mrd Ft) és az adókönyvtételek és adminisztrációs egyszerűsítések (110 mrd Ft) intézkedésekre szánt összeg aránytalanul alacsony a pl. „A kiemelt ágazatok” erősítése területen a turizmus fejlesztésére szánt 590 mrd Ft összeghez képest.

MUNKAHELYMEGŐRZÉS

- Szükség lenne egy állami/állam által felügyelt állaskeresési portál kialakítására, ahol a munkaerő igénnyel rendelkező vállalkozások és a potenciális munkavállalók (beleértve a korábban külföldön munkát vállalók) könnyen egymásra találhatnak.
- A bértámogatás nagyságrendje – 220 Mrd Ft – rendkívül alacsony az egyéb területek támogatásához képest. Úgy gondoljuk, ez lenne az a támogatási forma, amit leginkább várnak a vállalkozások, és ami valós, hatékony segítséget jelentene a veszélyhelyzet alatt. Fontos a Kutatás-fejlesztés támogatása, de a jelen veszélyhelyzetben a Gazdaságvédelmi Akcióterv elsődleges célja a krízishelyzet kezelése kell, hogy legyen!

- Miután egy 50% megrendelésállomány csökkenés nehezen igazolható (cégeknél ez nem egy statikus állandó szám), ezért **javasoljuk egyfajta kvótarendszer létrehozását megyékre, vagy vállalkozásméretre, vagy a kettő mátrixában.**

Például: A jelenlegi összeg szerint a erre fordítandó 220 mrd Ft-ból levont másik cél (munkahelyvédelmi bértámogatás összege) maradékát (legyen pl. 180 mrd Ft) felosztani a vállalkozások arányában és az adott megye vállalkozásainak arányában, azaz pl. Baranya - kvóta 12 mrd Ft, nagyvállalkozásoknak jut 1 mrd Ft, középvállalkozás 2 mrd Ft, kisvállalkozás és mikrovállalkozás 9 mrd Ft. Ezen belül már lehet alapszabályokat lefektetni, hogy pl. ki nem kaphat támogatást. Komoly problémát jelent ugyanakkor, hogy a szolgáltató szektor szinte teljesen kimaradhat ebből (pl. fodrászok).

- Javasoljuk a **KFI foglalkoztatott esetén egy TEÁOR kör megalkotását** (releváns TEÁOR-ok lehetnek: 2110, 2120, 2319, 2320, 2342, 2344, 2446, 2573, 2611, 2612, 2620, 2630, 2640, 2651, 2660, 2670, 2680, 284x, 289x, 3030, 3250, 382x, 582x, 6201, 7112, 7120, 7211, 7219, 7490),
- A jelenlegi helyzetben a duális közép fokú képzésben érintett gyakorlati képzőhelyek és tanulói számára a normatíva és a tanulói ösztöndíj folyamatos fizetési kötelezettsége fennáll. A digitális oktatás az anyagérzékeny szakmákban (90%-a a meglévő szakmáknak) nem kivitelezhető, e téren más megoldást kellene alkalmazni.
- A Munkahelyvédelmi Bértámogatás elindítása üdvözlendő, ha valóban, minden rászoruló vállalkozás támogatása megvalósul. Háromféleféle megoldásra teszünk javaslatot:

- 1.) Javasoljuk, hogy a NAV és a Kamara által megbízhatónak minősített és jövőképpel rendelkező cégek (pl.: köztartozásmentes, 2 lezárt üzleti évvel rendelkezik, árbevétel növekedés várható, nyereségesen működő – ezek közül legalább három kritériumnak megfelel) önbevallás alapján jussanak támogatáshoz, amelyet a bázis és a tény termelési/szolgáltatási számaival lehessen ellenőrizni. Javaslat, hogy a kiesett termelés bérfedezetének 70%-a legyen államilag támogatott. Ehhez kapcsolódóan javasoljuk a bértámogatás 3 hónapról legalább 5 hónapra történő kiterjesztését a teljes munkaidős bérre vonatkozóan a részmunkaidőt alkalmazó vállalkozások esetében. Javasoljuk, hogy a rövidített munkában, vagyis a „Kurzarbeitban” érintett dolgozók esetében a „kieső munkaidőre vonatkozó bér” ne csak az alapbérről vonatkozzon, hanem a pótlékokra is. Ez több ágazatban (pl.: turizmus, személy- és áruszállítás) fontos bérezési elem az alacsony bérek miatt.
- 2.) Havi 100 ezer forint fix összegű támogatásra teszünk javaslatot, amihez a munkáltatónak legalább féllásban a garantált bérminimum arányos részét kellene kifizetnie. Így a munkavállalók legalább 170 ezer forint nettó bérhez juthatnának. A fizetés százalékos arányában meghatározott támogatás sokkal magasabb adminisztrációval jár, hiszen egyedileg kell kiszámolni a 70%-ot, továbbá a magasabb fizetésűek felé tolja el a támogatási forrás kifizetését, ami társadalmilag igazságtalan. Valószínűleg az eddig magasabb jövedelmet kapóknak több megtakarításuk és mozgósítható vagyonuk van. A bértámogatást széles körben, egyszerű feltétellel, fix összegben kell kifizetni rövid időre. A válságban való érintettséget minél szélesebb körre kell értelmezni – számításunk szerint kb. 700 ezer emberre – miközben nem érdemes az ehhez szükséges mutatókat és feltételeket nagyon szigorúra venni. Szintén nem érdemes az eddigi bér százalékában számolni, mert ez az adminisztrációt nagyon megnehezíti.
- 3.) Az érdemi segítséget az jelentené, ha legalább a személyi alapbér 60 %-át – szektorsemlegesen – elérné a támogatás. Egyébként a munkahelymegőrzés sikertelensége esetén nem várható a csomagban meghirdetett beruházási- finanszírozási lehetőségek jelentős felhasználása sem.

A megjelent május 1-jei időpont, mikortól is igényelhető lesz a támogatás, véleményünk szerint már késő, azonnali támogatásra van szükség.

- A támogatást egyszerűsített írásbeli (online) kérvény alapján igényelhessek a vállalkozások, az igényelt támogatási összeg jogszerűségének ellenőrzését a hivatal – akár utólagos ellenőrzéssel – jobban tudja kezelni, mint a kérvények túlbonyolított befogadását.
- Azoknál a vállalkozásoknál, ahol az árbevétel visszaesés meghaladja az 50 %-ot, kiemelten fontos az állami szerepvállalás, a támogatás biztosítása!
- A Munkahelyvédelmi Bértámogatás az eddigi információk szerint csak a részleges (15-50%) munkaidőcsökkentést végrehajtó cégek számára lesz elérhető. Mindenképpen szükséges a teljes leállásra, bezárásra kényszerülők helyzetének kezelése is!
- Javasoljuk átgondolni az állami támogatás mértékének differenciálását. Lásd: Németországban az állami támogatás magasabb, ha a munkavállalónak van gyermeke. A munkára rakódó terhek, járulékok csökkentését javasoljuk kiterjeszteni minden olyan vállalkozásra, akinek árbevétele igazolható, alátámasztható módon az 1 évvel ezelőtti hasonló időszakhoz képest minimum 50%-kal csökkent.
- A programban nem található elem az önfoglalkoztatás elősegítésére és támogatására. (Kivételt képez ez alól a korábban már bejelentett KATA és KIVA kedvezmények egy bizonyos kör számára.)
- Javasoljuk, hogy az 1-9 főt foglalkoztató mikrovállalkozásoknál a fő állású vállalkozói jogviszonyban lévő magánszemélyek kapcsán is legyenek adókedvezmények, mentességek. A válság a felméréseink szerint leginkább ezeket a vállalkozásokat terheli, tartalékokkal jellemzően nem rendelkeznek. (Ideértve az átalányadózói kört is.)
- Javasoljuk a járulék és az adófizetési kötelezettség átütemezését.
- Márciusban alapított vállalkozások támogatása: Javasoljuk, hogy a 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet 1. § (8)-as pontjában meghatározott időpont, miszerint a vállalkozás 2020. február hónapjában már a Katv. hatálya alá tartozzon, módosuljon 2020. március 23-ra, vagyis a jogszabály keletkezésének időpontjára.
- Mérnöki foglalkozás mellett kiterjeszteni minden felsőfokú természettudományi, gazdasági, mérnöki, orvosi egyetemi végzettséggel rendelkező és KFI területen/munkakörben dolgozó munkavállalóra.
- Javasoljuk az iparűzési adó mérséklésével és az ingatlanadó második félévi elengedésével kiegészíteni az intézkedéseket.
- Online képzésekre azonnali webfejlesztést javasolunk pl.: a coursera oldalhoz hasonlóan.
- Elsődleges szempontnak kell lenni, hogy a bajba került vállalkozás munkavállalója az átképzést követően ne más munkáltatónál helyezkedjen el (lehetőleg a vállalkozás érdekeinek megfelelő legyen az átképzés), kiürítve a fokozottan érintett szektorokat.
- Javasoljuk, hogy az olyan tevékenységek esetén, ahol jól ellenőrizhető a home office-ban történő munkavégzést, az állam ugyan úgy fizesse ki a bértámogatást, mint a munkahelyen végzett tevékenységek esetén. Például ügyfélszolgálat, helpdesk, diszpécser szolgálat, pénzügyi osztály stb.
- Javasoljuk, hogy amennyiben Munkáltató állásidőre küldi el a Munkavállalót, az 70 %-ban államilag támogatva legyen. Ezzel a cég megtartja a munkavállalói állományt és a munkavállalóknak is kifizetésre kerülne a bére.
- Javasoljuk a települési és kerületi önkormányzatok által kivetett építmény és telekadó mérséklését is a leginkább érintett szektorokban.

- Javasoljuk a 47/2020 (III.18.) kormányrendelet 3§ (1) bekezdése szerinti, a 61/2020 (III.23.) kormányrendelet 1§ (8) és (10) bekezdése szerinti, valamint a 68/2020 (III.26.) kormányrendelet 1§ szerinti az egyes szakmák, TEAOR számmal azonosított tevékenységek számára kihirdetett kedvezmények kiterjesztését **a II. sz. Mellékletben** felsoroltakra is.
- Javasoljuk, hogy a tevékenységüket tényleges főtevékenységként végző kölcsönvevőkhöz kikölcsönzött munkavállalók esetében a kölcsönbeadó is legyen jogosult a kormányrendeletben meghatározott valamennyi munkáltatói kedvezmény igénybevételére.
- Javasoljuk az MT módosítása a következő jogszabályhelyeken: IX. Munkaszerződés módosítás 58§ közös megegyezéssel történő munkaszerződés módosítás lehetősége vészhelyzet esetén egyoldalúan munkáltató részéről, az alábbi pontoknál: 47. Napi munkaidő 92§/1,4,5 vészhelyzet fennállása alatt + követő 60 napig munkaadó részéről a napi munkaidő és díjazás egyoldalú csökkentése lehetséges legyen.
- A „Speciális fizetési könnyítés” bekezdéshez: amennyiben a mikro és kisvállalkozás (a közepesre nem vonatkoztatva) azért nem tudja a határidőben bevallott adóit megfizetni, mert a szabályosan számfejtett béreket, vagy annak egy részét fizette ki a vállalkozó, úgy:
  - ✓ a meg nem fizetett SZOCHO 70%-át engedje el az állam (a NAV), a február utolsó napján legalább három hónapnál régebbi munkaviszonyok esetében,
  - ✓ a szeptember 30-áig meg nem fizetett Áfa (felhalmozott Áfa tartozás, ami egyébként a költségvetés bevétele) alakuljon át egy éven túli, hosszú lejáratú hitellé.
- A fizetési halasztás kérését egyszerűsítő nyomtatványok még nem léteznek, csak az eddig használt FAG01, és 10.000 Ft illeték kötelezettség áll fenn a kérelemhez. Javasoljuk az illetékmentességet a fizetési halasztási kérelmek benyújtásához.
- Minden, a duális képzésben eddig szerepet vállalt vállalkozás kéri, hogy akik továbbra is vállalták a tanuló foglalkoztatását annak jutatatásait vállalja át az állam.
- Nem foglalkozik az akcióterv a vállalkozásoknál gyakorlati képzésen lévő tanulók, gyakornokok finanszírozási probléma kezelésével, az utófinanszírozásról most nagyon indokolt lenne az előfinanszírozásra áttérni.
- Napi munkába járás támogatása (bérlet, saját busz) azon cégeknél, ahol biztosították a termelés folyamatosságát.
- Javasoljuk a munkanélküli ellátás folyósításának meghosszabbítását további 6 hónapra vagy a járványveszély idejére.
- Gazdasági társaságok esetében, ha a létesítő okirat kizárja az online közgyűlést, taggyűlést, akkor is lehessen ilyet tartani, mert a szükséges szabályzatmódosításokat pl. csak így tudják ezek a cégek végrehajtani. Ha egy társaság igazgatóságának, felügyelő bizottságának megbízása most járna le, akkor automatikusan hosszabbodjon meg szept 30-ig. (Ptk)
- A levonandó béradókra a részletfizetés engedélyezése, az Áfa visszaigénylés rövidített visszautalásának kiterjesztése és lehetőleg a bérfizetésig kiutalni, tehát 15 napra.
- TB fenntartása fizetés nélküli szabadság esetén nagyon jó intézkedés, ha automatikus. Dolgozó munkaviszonya ne szüneteljen 30 napon túl sem.

Mivel a járványveszély a KKV-szektorban jelentős károkat okoz, ezért javasoljuk a számla-adatszolgáltatás kibővítésére vonatkozó 2020. július 1-jei bevezetési időpont elhalasztását.

„Sajátos Munkahelyvédelmi Bértámogatási programot beindító mérnöki (kutatás-fejlesztési) munkakörben dolgozók részére (40 százalékos bértámogatás biztosítása)”: Itt a bejelentett létszámleépítés (kutató-fejlesztő mérnökök esetében) elkerülése érdekében lehessen kérelmet

benyújtani, meghatározott időtartamra, vállalva a tovább foglalkoztatást a támogatási időszak leteltét követően.

- „A munkaidőkeret maximális időtartamát legfeljebb a veszélyhelyzet megszüntetését követő két évig meghosszabbítjuk”: Ehhez párosítani kellene kamatmentes hitel biztosítását a cégek részére a későbbi munkabérek megelőlegezésére, melyet fizetési előlegként folyósítana a cég a dolgozónak, hogy ne maradjon jövedelem nélkül az át ütemezett munkaidőre sem. A kérelmek jóváhagyása után be lehetne vonni a kereskedelmi bankokat, hogy ezen a jogcímen a hitel lehívható legyen, aminek a fedezete a későbbiekben levont fizetési előleg.

MUNKAHELYTEREMTÉS

- Javasoljuk a munkahelyteremtő bérkiegészítő támogatási konstrukciókkal kiegészíteni az intézkedéseket.
- A nyelvvizsgamentes diploma kiadása nagymértékben felhívja az értékes diplomás szakemberek körét. A vállalkozások többsége nem fogadta egyértelműen pozitívnak a diploma megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga eltörlését.
- Javasoljuk az 500e Ft szabad felhasználású diákhitel konstrukció kiterjesztését a középfokú szakképzésben résztvevőkre is.
- Azonnal gyors forrás szükséges az Ipar 4.0, nemzetközi piacra érett termékfejlesztés programokra.
- Szükséges a HIPA megyékre vonatkozó egyedi támogatásának alsó keretösszegét csökkenteni. Amennyi támogatást kap egy külföldi befektető, ugyanakkora támogatási összeg kerüljön allokálására a helyi beszállítók fejlesztésére!
- KFI programok: A mérnöki kapacitásfejlesztés mellett fontos a hazai iparfejlesztési kiemelt ágazatok okán a természettudományi, gazdasági és orvosi – biotechnológiai kutató kapacitásfejlesztés is.
- A munkahelyteremtési keretrendszer nem tartalmazza azokat az intézkedéseket, amelyek a válság miatt munkájukat elvesztett munkaerő újrafoglalkoztatását tenné lehetővé.
- Fontosnak tartjuk, hogy munkahely teremtéshez az 1-9 főt foglalkoztató mikrovállalkozások tekintetében ne legyen kötelező beruházási és fejlesztési előírás és ne legyen kötelező létszámtartási előírás sem. Ezek a vállalkozások nem lennének képesek az előírásokat tartani.
- Kimaradt az új vállalkozás indítások támogatása is a rendszerből, amelyet kiemelten fontosnak tartunk. Sok, a munkáját elvesztett magánember megélhetését biztosíthatná egy ilyen támogatási rendszer. Javasoljuk a 2019. év végén meghirdetett, OFA által kezelt program újraindítását és kiterjesztését.
- Javasoljuk a tervezett OKJ-és képzések megszüntetésének felfüggesztése 2021. december 31-ig. A képzések gyorsasága kulcsfontosságú és van most egy létező rendszer. Az OKJ-s képzések díjának 50%-át vállalja át az állam a hallgatótól. Javasoljuk továbbá az online (digitális) oktatás professzionális kialakításához szükséges beruházások, fejlesztések állami támogatását, pl.: számítógép, laptop kedvezményes vásárlása a hallgató részéről, legnagyobb sáv szélesség (lefedettség) biztosítása az adatátvitelben.
- Javasoljuk, hogy kapjon támogatást minden olyan fejlesztés is (ne csak az új K+F), amely már esetleg meglévő technológiának a bevezetését célozza meg, azaz ne csak kutatási, hanem implementációs informatikai fejlesztések is kapjanak támogatást.
- A munkahelyteremtés fejezetbe javasoljuk 6. pontként a közmunkát felvenni az alábbi tartalommal. Javasoljuk, hogy az állam átmenetileg 100 ezer fővel emelje fel a közmunkaprogram országos keretszámát és biztosítsa az ehhez szükséges forrásokat.

- Az infrastrukturális fejlesztések elindítása intézkedésen belül a gödi ipari-innovációs fejlesztési terület infrastruktúra fejlesztésének, vagy a Mátrai Erőmű klímasemleges átalakításának fejlesztése mellett számtalan más fejlesztést is nevesíteni kellene, munkahelyteremtés szempontjából nemcsak e két terület fejlesztése kíván támogatást.
- A „Munkahelyteremtés” 2. pontját a vállalkozás és iparfejlesztést a következő két ponttal javasoljuk kiegészíteni:
  - ✓ Magyar Multi program követelményeinek lazítása, a bevonható vállalkozói kör szélesítése, a tanácsadói díjak elszámolhatósági arányának növelése. Ne kelljen előre meghatározott beruházási programot letenni egy tanácsadói felmérés előtt.
  - ✓ Családi vállalkozások generációváltásának támogatása. A GINOP.1.1.10 programban meghatározott feladatok gyorsítása, a generációváltást elősegítő tanácsadói pályázatok gyorsítása, annak érdekében, hogy az elöregedő tulajdonosi kör ne jelentsen sem üzemviteli, sem egészségügyi kockázatot.
- Fel kell gyorsítani a szakmunkásképző intézetek fejlesztését is nem csak az egyetemeket.
- A képzések számának és támogatásának növelése üdvözlendő, de át kell gondolni, hogy lesz-e ehhez képzési kapacitás, hiszen a megváltozott szakképzési és felnőttképzési törvény miatt nagyon sok felnőttképző kerül ki a körből, a Szakképzési centrumok bírják-e ezt majd kezelni?
- Óvakodni kellene a vállalkozás és iparfejlesztés témakörén belül a konkrét kiemelésektől: úripar, hidrogén alapú ipar-ezek az idővel gyorsan változnak. Jobbnak látnánk az ilyen megfogalmazásokat: robotizálás támogatása minden iparágban
- A konkrétan megnevezett infrastrukturális fejlesztések bekerülése ilyen formában felesleges, hiszen ettől jóval szélesebb körre lesz szükség.
- Új hazai és uniós pályázati kiírásokra van szükség, amelyek a kkv-k fejlesztéseit kedvező kondíciókkal támogatják
- Induljon távoktatásos rendszerben a vállalkozóknak digitális üzletmenetről ingyenes online tanfolyam, ami segít az eszközök és szoftverek használatában eligazodni, mivel a felhasználók tudását is szükséges fejleszteni! A digitális vállalkozói képességek már-már nélkülözhetetlenek a hivatalos ügyintézéshez, árurendeléshez, tárgyalásokhoz, kommunikációhoz.
- Kedvezményes és egyszerű IT eszközbeszerzési támogatás, pályázat kiírása vállalkozásoknak.
- A kereskedelmi cégeknek legyenek pályázatok logisztikai hátterük fejlesztésére. Ez hasonlóan létszükséglet, mint pl. egy vendéglátóhely felújítása a magasabb színvonal eléréséhez.
- A vállalkozás- és iparfejlesztés fejezetben szükséges lenne a pályázati rendszer összehangolása /GINOP, Egyedi kormányzati, KFI/ valamint a megcélzott vállalati kör differenciálása, különös hangsúlyt adva a KKV szektornak.
- Az infrastrukturális fejlesztési körbe be kellene venni az eddig sajnálatosan elhanyagolt, leszakadt országrészeket, mint pl. Dél –Somogy – Baranya - Zala, munkahelyteremtés céljából.
- Házon belüli K+F el csökkenthető legyen az Innovációs járulék akár 100%-ban.
- A folyó év március hó közepétől folyamatosan jelentkeznek azok a bérlő vállalkozások, akik nem lakás céljára szolgáló helyiségekben végzik tevékenységüket és ezekre vonatkozóan a vészhelyzet miatt tiltás vagy korlátozás van hatályban (pl.: vendéglátó üzletek). Elkerülendő, hogy a vészhelyzet elhúzódása miatt ezen vállalkozások megszüntessék a tevékenységüket, indokolt lenne az általuk fizetett bérleti díjak részleges támogatása (40-70 % arányban).
- Beruházások támogatása: Kedvezményes beruházási hitellel javasoljuk támogatni – az export növelése érdekében – a magyar vállalkozások külföldi beruházásait.
- Kiemelten támogatás azon magyar vállalkozásoknak, melyek piaci pozíciójuk erősítése érdekében működő magyar vállalkozásokba fektetnek be, azok tulajdonrészét részben, vagy egészben megvásárolják.

- Vállalkozás és iparfejlesztés: A környezetvédelmen belül a ritkaföldfémek és egyéb anyagok visszanyerésének a fejlesztését támogatnánk, illetve az ipar „körköröségének”, vagy más néven a hulladékmentességének a támogatását javasolnánk, a K+F-fel együtt.
- Kutatás-fejlesztési és innovációs programok: nem új mérnöki állások létrejöttét, hanem új termékek fejlesztését kellene támogatni, amelyek igazi hozzáadott értéket termelnek.

KIEMELT ÁGAZATOK MEGERŐSÍTÉSE

- A támogatások szükségességét minden gazdasági ágazatra vonatkozóan meg kell vizsgálni. A járvány miatt kialakult nehéz gazdasági helyzet miatt nemcsak az állam által meghatározott „kiemelt” ágazatok támogatására van szükség, hanem a többi ágazatban is. Érthetetlen, hogy ha a Filmiparnak és dizájniparnak ekkora jelentőséget szán a kormány, akkor pl. a kereskedelem és a szolgáltatóipar támogatása miért nem jelenik meg az anyagban.
  - Javasoljuk az ágazatok között külön szerepeltetni: a **feldolgozóipart, a gépipart**, valamint a szolgáltatói és a kereskedelmi szektort is.
  - Decentralizált iparfejlesztési programok elindítását javasoljuk.
  - A vidékfejlesztési és szálláshelyfejlesztési programokban ne legyenek kiemelt térségek, minden megye vehessen részt a programban az ott található szálláshely nagyságától függetlenül.
- Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a bútortárolás ugyanúgy tartós fogyasztási cikk, mint a gépkocsi, így az autó, és építőipar nehézségei, amelyek elhúzódóak lesznek erre az iparágra is igazak a könnyűipari besorolás ellenére. Így az akut bevétel kiesés 1-2 hónapja után, amíg a fogyasztói piac ismét el nem éri a korábbi szintet, tartós nehézségeket fog jelenteni számunkra is a forgalom kiesés, tehát középtávon is szükséges adófizetési, avagy egyéb adókedvezmény.

Turizmus:

- A szálláshelyfelújítási programokat megelőzően munkahelymegtartó és munkahelyteremtő támogatásokra van szükség, hogy a megfelelő fizetőképes keresletet létrejöjjön.
- A turizmushoz kapcsolódó vállalkozások (pl.: éttermek, cukrászdák, kávézók, szállodai alapanyag beszállítók stb.) nem szerepelnek a támogatottak között.
- A turizmusból élő önkormányzatok sérelmezik az idegenforgalmi adó (IFA) eltörlését. Azt megértik, hogy jelen helyzetben az állam nem kívánja plusz egy forinttal kiegészíteni a beszedett IFA-t, (5-6 Mrd Ft) de az önkormányzatok ebből működtetik a helyi turisztikai szervezeteket és marketinget. Ez az átlagban 3-500 Ft adó, amelyben a szállásadók csak közvetítők az önkormányzat felé. Ha majd egyszer újra lesz „vendégéjszaka” ez nagyon fog hiányozni.
- Az IFA felfüggesztése az év végéig a vendéglátósok szerint a nem létező vendégkör esetén nem elegendő. Inkább a Szép Kártya csomagnál kellene sokkal nagyobb munkáltatói adókedvezményt adni (a 4% SZOCHO nem elég), ezzel meg lehetne alapozni a járvány utáni gyors felutást belföldi vendégkörrel.
- A turisztikai, vendéglátós cégek nagyon várják a felújítási támogatást, de ennek széles körben kell elérhetőnek lennie, kisebbek és nagyobbak egyaránt tudjanak élni vele.
- Javasoljuk az adómentes üdülési csekk bevezetését, ami a belföldi turizmus indítómotorja lehetne.
- Javasoljuk a vidéki szálláshely fejlesztési programon belül a vidéki szálláshelyek gyógyszállóvá történő átalakításának és fejlesztésének kiemelt támogatását.
- Az idegenforgalom újraindításánál a belföldi- és a nemzetközi marketing tevékenységre javasolt pályázható keretet biztosítani. A vidékfejlesztési és szálláshelyfejlesztési programokban ne legyenek kiemelt térségek, minden megye vehessen részt a programban az ott található szálláshely nagyságától függetlenül.

- „Elindítjuk a Nemzeti Kastély- és Várprogramot” – kiemelten támogatjuk a hátrányos helyzetű településeken található jelentős műemlékek építészeti és infrastrukturális felújítását, amely emeli a vidék vonzerejét.
- A szálláshelyek létesítésének támogatása, élményturizmus: bor-, biciklis-, termál-, stb./
- A turisztikai szállásférőhely kihasználtság jelenleg a nulla felé konvergál, várhatóan sokáig nem fog visszatérni a válság előtti kapacitáskihasználtság. Ezért a turisztikai szállásférőhely bővítés nem elsődleges fontosságú, a meglévők kihasználtságát kell ösztönözni, amelyre jó példa a Szép Kártya terén tervezett keretösszeg növelés is. Vannak területek azonban ahol támogatási lehetőségekkel érdemes lenne bővíteni a szállásférőhely kapacitást-ez pedig a vidéki kisebb befogadóképességű magánszállások, panziók fejlesztése. A vidéki turizmus fejlődésével erre egyre nagyobb az igény és jó felszívó területe lehet a munkájukat elvesztő vidéki munkaerőnek. Ilyen jellegű pályázatok az elmúlt időszakban nem voltak, igény jelentős lenne iránta.
- **SZÉP kártya:**
  - A 2020. május 31-én “lejáró” SZÉP-kártya egyenlegek felhasználhatóságának időpontját javasoljuk minimum fél évvel kitolni, amely időpontig a SZÉP-kártya tulajdonos egyenlegéből a SZÉP-kártya kibocsátó bankja ne vonhassa le a törvényben engedélyezett havi maximum 3% költséget, tehát a munkavállaló ne veszítse el a lejáró SZÉP-kártya egyenlegének maximum 18%-át a meghosszabbított időszak alatt. Jelen helyzetben a SZÉP-kártya három alszámlája nem használható ki a járványügyi ajánlások betartása mellett, ezért javasoljuk, hogy a 2020-as évre vendéglátásra minden alszámláról lehessen költeni (szállás, szabadidő), mint ahogy jelenleg szállás igénybevételénél is történik. Ezzel a jelenlegi helyzetben az éttermeknek tudunk segíteni. A járványügyi helyzet után viszont várakozás idő nélkül vissza kell állítani a három alszámla felhasználhatóságát a turisztikai szektor veszteségeinek kompenzálása érdekében. **Összegezve ez az átcsoportosítási rendszer nemcsak a munkavállalók, de a vendéglátóipari szektort is segíti addicionális forrással.**
  - Szálláshelyeknél javasolt lenne egy SZÉP-kártya kupon kibocsátási rendszer, ezáltal a szálloda most juthatna bevételhez, és a majd a járványügyi helyzet után igénybe vehetőek lesznek a kuponok.
  - Javasoljuk a jelenleg felhalmozott SZÉP-kártya összeg felhasználhatóságának bővítését, például a felhalmozott kerettel jelen helyzetben élelmiszerboltban való fizetésre ezzel segítve a munkanélkülivé vált állampolgárokat
  - Javasoljuk, hogy a SZÉP kártya szabadidő zsebet a tágan vett turisztikai szolgáltatásokra is terjesszék ki pl. szépségipar, taxi, stb.
  - SZÉP kártya összegének nem a megemlése legyen az intézkedés, hanem egy egyszeri juttatás azonnali kiutalása a központi költségvetésből, amelynek a felhasználása lehetősége által pl. max. 6 hónap esetén üzleti eredményt jelenthet a turizmusban.

Kreatív Ipar:

- A budapesti központtal működő filmcentrumok támogatása mellett szükséges a regionális filmalapok létrehozása, újraélesztése. Így minden hazai médiavállalkozás szerephez és munkához jut.
- A dizájnpiar támogatása olyan szervezet létrehozását, illetve meglévő szervezet feladatbővítését igényli, amely a hazai termékek piaci védelmét segítené elő.
- Javasoljuk, hogy a válság által súlyosan érintett kreatív- és marketing iparágnak is nyújtson segítséget az állam a jelenlegi súlyos időszakban járulékelengedés formájában.

Egészségipar:

- A tervezett innovációs ügynökség alapítói – tulajdonosi körébe szükséges beemelni a kiválóság központokat, az egyetemek mellett működő részben önálló Kutatási Központokat. Érdekeltség és felelősség okán is.
- Az egészségipar esetén nem ismerjük az Egészségipari Innovációs Ügynökség tevékenységi körét, illetve a 2021-től esedékes támogatási programokat, így nem tudjuk megítélni ezek jelentőségét és gazdaságra gyakorolt hatását.
- Nemcsak a megjelölt egyetemek, hanem a többi egyetem hatékony működését is biztosítani kellene valamilyen egységes protokoll, platform alapján.
- „Elősegítjük, hogy a magyar egészségipari vállalatok által gyártott termékek nagyobb arányban jelenjenek meg a hazai egészségügyi intézményekben”: Ezt pontosítani javasoljuk: „hazai gyártóbázissal rendelkező egészségipari vállalatok”, melyek élvezzenek előnyt a csupán kereskedelmi tevékenységet végző hazai vállalkozásokkal szemben. Így tényleg hazai hozzáadott értékkel bíró minőségi termékek jutnának a mindenfajta eredetű, gyengébb minőségű vagy drágább importtermékekkel szemben. A megfelelő minőségi színvonal biztosítása érdekében ezen egészségipari vállalkozások esetén a beszerzésnek legyen alapfeltétele az EN ISO 13485:2016 szabványról szóló tanúsítvány megléte, amely kifejezetten az egészségiparban tevékenykedők folyamatainak minőségét hivatott biztosítani.
- Létre kell hozni egy adatbázist, mely a magyar egészségipari vállalatok által gyártott összes terméket tartalmazza, és protokollba helyezni az egészségügyi intézményeknél, hogy első körben ezen adatbázis állományából rendelhetnek.
- Kiemelten támogatni javasoljuk azokat a vállalkozásokat, melyek a magyar egészségipar innovációján alapuló külföldi rendszereket valósítanak meg.

Élelmiszeripar:

- Nem szabad elfeledkezni a fejlesztési program megalkotása során az élelmiszeriparhoz kapcsolódó gépipari és Ipar 4.0 kapacitások fejlesztéséről, valamint az élelmiszeripari biotechnológiai fejlesztésekről sem.
- Az élelmiszeripar támogatása mellett kiemelt figyelmet kell a kistéleplések ellátásrendszerének biztonságossá tételére fordítani. A kisebb településeken jelen adózási formákban nem tarthatóak fenn a kiskereskedelmi egységek, nagyon sok be is zárt a veszteséges működés miatt. A vírus-válság miatt jó néhány település így helyben ellátatlan maradt.
- Állami felvásárlás az ideiglenesen eladatlan (élelmiszeripari) termékekre, a krízishelyzet bejelentésének napján érvényes piaci árakon.
- Állami garancia biztosítás kiterjesztése arra a különbözeti összegre, ahol a piaci biztosítók csökkentették a biztosított limitet.
- A jelenlegi helyzetben a kis, de eddig szépen fejlődő borászatok, kertészetek, díszkertészek, és a meleg házi kertészek bevételi csatornái teljesen bedugultak, viszont a szőlőt és növényeket művelni kell, szükséges a támogatás.

Építőipar:

- A 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése az építőipari ágazatra is kerüljön kiterjesztésre 2020. április 1-től június 30-ig, vagyis a munkavállalók esetében a munkáltató mentesüljön a munkabér utáni közterhek megfizetése alól, a munkavállaló munkabérét terhelő járulékok közül pedig csak a maximum 7.710 forint havi egészségügyi szolgáltatási járulékot kelljen megfizetni.
- Az építőiparban a forint/euro árfolyam nem várt mértékű, jelenlegi alakulása az import beszerzéseknél rendkívüli mértékben megdrágítja ezen termékek beszerzését. A most érvényben

lévő vállalászási szerzódéseknél összességében 335,- Ft/Euro árfolyamon kalkulált a közmegrendelő és a vállalkozó is. Az építési beruházások nagy mértékben uniós forrásból valósulnak meg, ahol a kormányzat Euro alapon tudja lehívni ezeket a forrásokat, így nem jelenthet különösebb költségvetési terhet a 335,- Ft/Euro fölötti import árveszteség rendezése, az árfolyamveszteség kormányzati kompenzációja.

- o Az építőipari megrendelői oldalt fel kell kérni arra, hogy a veszélyhelyzet időszakára eső teljesítések esetében a munkamenet esetleges lassulását (nem ellehetetlenülését!) okozó körülményeket kiemelten vegye figyelembe a közbeszerzések keretében megkötött szerzódések teljesítése körében, utalva itt a Miniszterelnökség, KFF, Közbeszerzési Hatóság feladat és hatáskörére.
- o Ipari beruházás és lakásépítés ösztönzés lenne szükséges, megfelelő ÁFA politikával
- o Kedvezményes hitelekkel javasoljuk támogatni a magyar építőipar export piacikon történő megjelenését.

Közlekedés és logisztika:

- o Javasoljuk a 8-as számú főút országhatárig történő fejlesztésének mielőbbi felgyorsítását (kiemelt tekintettel a teljes veszprémi elkerülőútra, valamint a 85-ös számú csomópontra).
- o A határmenti hazai megyék határmenti és határon átnyúló közlekedési lehetőségeinek bővítése, a belső vidéki nagyvárosokat összekötő közutak fejlesztése, pl.: M9 és az aprófalvas megyékben a munkaerő mobilitását támogató közlekedési rendszer kialakítása.
- o Javasoljuk a 4-es számú fő közlekedési út Szolnok Debrecen közötti szakasza építésének felgyorsítását. Ezzel a hátrányos helyzetű térség gyorsabb ütemű fejlesztésének támogatását.
- o Közlekedés-logisztika fejlesztés: fontos lenne a vasúthálózat fejlesztése áruforgalmi célra, esetleg a mellékvonalak, iparvágányok kiépítésével. Ezek az iparvágányok logisztikai központokhoz csatlakozhatnának, amelyek a finom elosztást végzik. Mindenesetre a közúti terhelés jelentősen csökkenne, valamint a környezet terhelés is. A koncepciót még a drón szállítási programmal is ki lehetne egészíteni.
- o A Közlekedés és logisztika területén megjelölt területek az infrastruktúra fejlesztést helyezik előtérbe, az e területen működő kis- és középvállalkozások támogatása nem jelenik meg.
- o Vészhelyzeti terv közlekedési fennakadások esetére a létfontosságú nyersanyagok, segédanyagok, alkatrészek, üzemfenntartási anyagok be-, és a késztermékek kiszállításának fenntartására, különös tekintettel a létfontosságú termékekre és azok alapanyagaira.
- o Az üzemek karbantartásához, beruházásaihoz elengedhetetlen külföldi műszaki személyzet beutazása engedélyeztetésének egyszerűsítése tekintettel a 81/2020. (IV. 1.) kormányrendeletre. A kormányrendelet szerint a beutazási tilalom alól különös méltánylást érdemlő esetben a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes felmentést adhat, illetve egyedi magatartási szabályt (pl. karantén alóli felmentést) állapíthat meg bizonyos feltételek esetén, azonban az eljárással kapcsolatban több bizonytalanság is fennáll:
  - ✓ Egyetlen hatósági szerv jogosult felmentést adni, nem tudni, mekkora a kérelem-feldolgozási kapacitása.
  - ✓ Nehezen meghatározható, mi különös méltánylást érdemlő eset. Ha pl. rangsorolni kell, az eljáró hatóság nem rendelkezik minden olyan információval, ami alapján ezt megtehetné.
  - ✓ Bizonytalan, hogy a külföldi, akinek engedélyezték a beutazást, karanténba kell-e vonuljon, illetve milyen eljárással mentesülhet a karantén alól. Pl. hogyan tudja a határőr eldönteni, hogy a felmutatott teszteredmény hitelt érdemlően igazolja-e a vírusmentességet?
- o Célszerű lenne átgondolni a tengeri kikötő felé épülő vasút fejlesztés esetleges halasztását.

- A közösségi közlekedés fejlesztésében nagyon fontos lenne az elektronikus jegyek vagy érintős bankkártyák használatának bevezetése.

VÁLLALKOZÁSOK FINANSZÍROZÁSA

- Ha a finanszírozás májustól indul el, de a bankok, finanszírozó pénzintézetek még csak ezt követően kezdik el a konstrukciókhoz tartozó szabályrendszert kialakítani, akkor a vállalkozások számára ez plusz több hónap veszteséget jelent. A már működő hitelprogramok megfelelő módosítása, ezen források biztosításával átmeneti, de azonnali segítséget jelentene.
- A támogatott hitelek felhasználási körét ki kell szélesíteni, pl. nagyon fontos lenne forgóeszközhitel, adósságrendező hitelek kedvező, hitelgaranciával történő biztosítása a vállalkozások részére ebben a helyzetben, valamint a gyors rendelkezésre állás.
- A támogatott hiteleket javasoljuk kiterjeszteni a nagyvállalatokra is.
- A kedvezményes hitel és tőkeforrás körében kiemelten kellene kezelni a mikro- és kisvállalkozásokat.
- Javasoljuk az elektronikus számlázási rendszer megemlítését, mivel a vállalkozások többsége nem készült fel kellően a jogszabályok által kért adatszolgáltatások betartására. Az új rendszer hardver, szoftver igényeket is generál, amelyet a mikro vállalkozások még nem tudtak beszerezni és a válság miatt nem is lesz rá lehetőségük. Erre egy külön projekt részt javasolunk kidolgozni, online képzési programokkal, szakmai támogatással.
- Javasoljuk megemlíteni a Széchenyi Kártya Program (SZKP) összes hitelkonstrukcióját, valamint ezzel összefüggésben az SZKP-igénylési folyamatok egyszerűsítését és a kondíciók könnyítését. Fontos, hogy az újonnan létrehozott hitelkonstrukciókkal szemben az SZKP-termékek ne kerüljenek hátrányba.
- Innovációs Széchenyi kártya program elindítása: Innovációs tevékenység finanszírozása a Széchenyi Kártya rendszerben (Lásd. III. sz. Melléklet)
- Pályázatok: meglévő/beadott/elnyert pályázatok támogatási és előleg összegeit sürgősséggel gyorsítva ki kell fizetni a vállalkozásoknak. A támogatási és előleg összegek ki nem fizetése likviditási problémákat súlyosbítja. A KKV szektorban gyorsítani kell a pályázati források elszámolását és kifizetését, növelni kell a lehívható előleg mértékét.
- A pályázatoknál az önrész kedvezményes, fedezeti garanciával ellátott hitelezése szükséges, akár teljes mértékben a KKV-k részére, amennyiben az elképzelés jó üzleti tervvel alátámasztott.
- A tőkeprogramok indítása csak akkor támogatható a vállalkozások részéről, ha nem jár a tulajdonosi szerkezet indokolatlan és ésszerűtlen átalakításával. Az eddig megjelent sajtónyilatkozatok helyes értelmezése miatt a konstrukció részleteinek korrekt ismertetésére van szükség.
- Javasoljuk, hogy a tőke programokban már korábban résztvevő és működésüket megerősítő vállalkozások kedvezményes „kiengedését” is biztosítsa a tőkeprogram.
- Az állami tőkeprogramokkal kapcsolatban fennálló vállalkozói bizalmatlanság csökkentése érdekében javasoljuk előírni az alap kilépésekor az eredeti tulajdonos jóváhagyását, az esetleges ellenséges kivásárlások megakadályozása érdekében.
- A hitel- és tőkeprogramokhoz javasolható az állami garancia biztosítása, mint megfelelő biztosíték, mivel a cégek saját vagyona általában már jelzáloggal terhelt, javasolható a garancia díjának minimalizálása vagy elengedése, mivel ezek is jelentős összegek jelenleg.
- A lízing konstrukció esetében biztosítani lehetne a kisebb mértékű önrészt, vagy az önrészt egy áthidaló hitellel megfinanszírozni, hogy a vállalkozás mindenképpen az eszközhez jusson az életképessége érdekében.

- Öröndetes a kamat és garancia támogatott hitelek bevezetése, a tőkeprogramok indításánál javasoljuk, hogy prioritást élvezzen az innovatív és nemzetközileg is versenyképes termékek, szolgáltatások és technológiák piacra vitele.
- Javasoljuk, hogy a tőkeprogram célkitűzései között kiemelten szerepeljen a KKV szektor hitelképességének biztosítása. Ugyanis banki szakemberek szerint hiába fog közel 2.000 milliárd forint hitelkeret rendelkezésre állni, ha a valóságban a KKV szektor vállalkozásai tőkeszegények, és így csak korlátozottan hitelezhetők a bankok számára az adósminősítési mutatóik alapján. Ez a helyzet jól kezelhető, ha a tőkeprogramok keretében a vállalkozások hitelképessége egy másodrangú - szavazati jogot nem vagy csak nagyon korlátozottan jelentő - állami tőkebefektetés révén kerül feljavításra. Nagyon fontos, hogy a vállalkozóknak hosszú távú kivásárlási lehetőséget kell biztosítani a cégekbe ezen módon bekerült állami tulajdonrészre. Ez a tőkebefektetés részvénytársaságok esetében szavazati jogot nem biztosító kamatozó, osztalékelsőbbségi vagy visszaváltható részvények kibocsátásával megoldható. A kft-k üzletrészei esetében is dönthetnek úgy a tagok, hogy eltérő jogokat és kötelezettségeket telepítenek az egyes üzletrészekre és kiköthető az üzletrészre vételi és eladási jog is. Az eddigi gyakorlattól való jelentősen eltérés miatt érdemes lehet mind a részvénytársaságok, mind a kft-k esetében jogszabály változtatással tisztázni a megfelelő jogi konstrukciókat.
  - ✓ Alternatíva: Amennyiben járható banki szempontból, akkor első lépésként az államnak alárendelt kötvény kibocsátásával és lejegyzésével kellene megjelennie a cégek tőkepótlásában, esetleg kiegészítve bizonyos feltételek nem teljesülése esetén bizonyos többletjogosultságot jelentő cégjogi megoldással.
- Javasoljuk, hogy a kormány a KKV szektorra korlátozva tegyen intézkedést a kereskedelmi szektor ingatlan bérleti díjai terén is, mert sok vállalkozás túlélését befolyásolja a probléma. A bérleti díjak terhet az állami keresletkorlátozó intézkedések ideje alatt egyenlő arányban érdemes a három érintett fél között felosztani. Az ingatlan tulajdonosok kapják meg az államtól az eddigi bérleti díj egyharmadát, amiért cserében engedjék el egy másik harmadát. A vállalkozók pedig a forgalmuk visszaesésének függvényében vagy önerőből fizessék ki a harmadik egyharmadot vagy a kereskedelmi bankokat bevonva, kedvezményes kamatozású hitelből fedezzék az összeget. A bérleti díjakat euró alapon tartalmazó szerződések esetében javasoljuk 330 forint/euró árfolyamon fixálni a válság idejére a díjszámítást. Javaslatunk szerint a támogatás csak a KKV szektorra vonatkozna, ami kb. a bérlemények 50%-át jelentik, így a havi kb. 15 milliárd forint, 3 hónapra pedig kb. 45 milliárd forint költségvetési kiadást jelent az intézkedés.
  - ✓ Alternatíva: Amennyiben az államnak túlzott terhet jelentene normatív előírásként a KKV szektor által használt kereskedelmi ingatlanok bérleti díjának 1/3-nak finanszírozása, akkor javasoljuk jogszabályban szabályozni, hogy a járvány időszakára a bérbe adó csak az eredeti bérleti díj egyharmadát kérhesse el a bérlőjétől, mivel ez az összeg fedezi a bérbeadó ténylegesen felmerült üzemeltetési költségeit, a közüzemi díjakat, valamint az egyéb költségeket.
- Javasoljuk a faktoring szolgáltatások állami támogatását a válság kezelésére. Ennek lehetséges eszközei:
  - ✓ A követelések biztosítására szakosodott hitelbiztosítók kockázatvállalási szintjének fenntartása állami viszont biztosítás mellett.
  - ✓ A Garantiqa/AVHGA garancia szolgáltatásának kiterjesztése a meglévő és új kereskedelmi faktoring szerződésekre, ha a szolgáltatást igénybe vevő vállalkozás faktorált vevői 2019. december 31-én hitelképesek (Stage 1 besorolásúak) vagy 2020.02.28-án érvényes hitelbiztosítói limittel rendelkeztek.

- ✓ Kereskedelmi faktoring termékekhez kapcsolódó támogatott pénzügyi kondíciók bevezetése (Kamattámogatás, HBNY bejegyzés költségeinek csökkentése, támogatott díjú Garantiqa, AGHVA, hitelbiztosítói szolgáltatások.)
  - ✓ Kockázattűrést, finanszírozást támogató jogi szabályozói változtatások.
- A veszélyhelyzet miatt a vállalkozások döntő részének a jelenlegi likviditási problémájuk kezelésére kellenek áthidaló megoldások, azonnali és gyors segítség. Ezért javasoljuk a COVID-19 Likviditási Hitel bevezetését – hitelgarancia biztosítása és gyorsított/könnyített pénzügyi bírálat a COVID-19 miatt gazdaságilag ellehetetlenült KKV szektor részére – ágazati kivételek nélkül. Továbbá javasoljuk az Agrár Széchenyi Folyószámlahitel mellett a Széchenyi Kártya Program további hiteltermékeinek kiemelt kezelését. A KAVOSZ Zrt. programja, a területi kamarák közreműködésével hosszú évek óta jól működik, így akár további kedvezményes hitelkonstrukciók bevezetésével is segíteni tudja a vállalkozások fennmaradását és működését.
  - A Széchenyi Munkahelymegtartó Hitel – amennyiben bértámogatás oldalon nem lehetséges széleskörű vállalkozói támogatás biztosítása akkor fokozottan fontos javaslat, hogy a kialakításra kerülő hiteltermék:
    - ✓ elérhető legyen, segítse a mikor vállalkozásokat is – tehát már 1 millió forint összegtől is működjön,
    - ✓ kamattámogatása legyen erős, akár 5%
    - ✓ lehessen felhasználni széleskörűen az üzlet újraindításához pl.: bér, forgóeszköz, alapanyag, bérletidő fizetésére
  - Építőipar és építőipari kereskedelem, de minden beruházási projekthez javasoljuk: addig nincs használatba vételi engedély, míg bizonyítottan az összes teljesített alvállalkozó és beszállító nincs kifizetve.

CSALÁDOK ÉS NYUGDÍJASOK VÉDELME

- A bölcsődei ellátás támogatását javasoljuk kiterjeszteni az óvodákra is.
- A nemzetgazdaság erőforrás lehetőségeivel összhangban a megélhetési lehetőségekkel küszködő alacsony jövedelmű nyugdíjasok nyugdíjának **egyszeri nagyobb mértékű növelése**.
- A KRESZ tekintetében javasoljuk, hogy egy átfogó program készüljön. A szakképzési rendszeren keresztül biztosítsa az állam nem csak a KRESZ, hanem a B kategóriás jogosítvány megszerzését (hiszen a tehergépjármű és autóbusz vezető jogosítványok megszerzése most is lehetséges), az első középfokú nyelvvizsga megszerzését pedig szintén a szakképzési rendszeren keresztül javasoljuk megvalósítani.
- A KRESZ esetében értelmezhetetlen, hogy milyen jogosultságra vonatkozó határidő kerül meghosszabbításra.
- Javasoljuk, hogy az 50 év felettiek nyelvvizsga nélkül is megszerezhessék diplomájukat, különösen akkor, ha már rendelkeznek legalább egy felsőfokú iskolai végzettséggel.
- Javasoljuk, hogy 3 vagy többgyermekes szülő foglalkoztatása esetén a munkáltatót ne terhelje szociális hozzájárulási adó kötelezettség.
- Javasoljuk, hogy a betegszabadság idejére 100%-os táppénz legyen biztosítva úgy, hogy a különbözetet a TB fedezze.
- Javasoljuk, hogy ha a munkáltatónál sok gyermekes szülő dolgozik és a munkáltató úgy dönt, hogy óvodai ügyeletet biztosít saját költségére, akkor ehhez vissza nem térítendő állami támogatást kapjon.
- Javasoljuk a szülőknek plusz szabadság biztosítását, úgy, hogy ezen plusz szabadság napokat (+2 nap /18 éven aluli gyerek) az állam megtéríti a munkáltatónak.

- Javasoljuk a 13. havi nyugdíjak még ez évben megkezdődő és 2021-ben lezáruló visszavezetését, mivel ez a két év lesz a legnehezebben túlélhető a nyugdíjasok számára.
- 100.000. forint alatti nyugdíjak esetén kiegészítésképpen 6-9 hónapig 25%-os emelést javasolunk.
- Nem tér ki az előterjesztés a települési önkormányzatok által kötelezően biztosítandó feladatok forrására. A települési önkormányzatok nehéz pénzügyi helyzetbe kerültek, hiszen a koronavírus - járvány során végzett védekezési munkálatok és intézkedések, jelentős összegeket vonnak el a költségvetésükből. Erre mihamarabb megoldást kell találni.

EGYÉB ÉSZREVÉTELEK

1. Egyetemek finanszírozását az e-learning platformjaikhoz és bevezetett képzéseikhez szükséges kötni (amúgy is ez a jövő)
2. Javasoljuk a szakképzésben is megoldani az e-learning rendszert szigorúan az elméleti tudásra.
3. Javasoljuk, hogy a vállalati információs portált ne a túlterhelt minisztériumi apparátus építse fel és kezelje, hanem azokat a kamarák és pályáztatott piaci szereplők konzorciumai hozzák létre és működtessék.
4. Annak érdekében, hogy a közvetítői (mediációs) eljárás valós alternatívája lehessen a peres- és nem peres eljárásoknak, valamint e tevékenység gazdasági ügyekben való alkalmazásának előmozdítása érdekében javasoljuk, hogy gazdálkodó szervezetek között jogvita esetén a bírósági eljárást megelőzően legyen ajánlott a per elkerülésének a területi gazdasági kamarák által biztosított mediációval való megkísérlése. Ezzel párhuzamosan pedig azon felek tekintetében, akik mediációs eljárásban vettek részt, az adott eljárási illeték 50%-a kerüljön elengedésre. Ezen jogi szabályozással vélhetően még több vállalkozás venné igénybe a mediáció által nyújtott szolgáltatásokat és előnyöket. Erre vonatkozó konkrét jogszabálmódosítási javaslatát a BKIK megküldte az illetékes minisztériumnak.
5. Többben jelezték, hogy a vállaltok energiahatékonysági programját nem tartják időszerűnek, ahogy a szállodaiiparnak szánt felújítási csomagot sem a koronavírus által előidézett helyzet indokolja.
6. Gazdasági társaságok esetében, ha a létesítő okirat kizárja az online közgyűlést, taggyűlést, akkor is lehessen illet tartani, mert a szükséges szabályzatmódosításokat pl. csak így tudják ezek a cégek végrehajtani. Ha egy társaság igazgatóságának, felügyelő bizottságának megbízása most járna le, akkor automatikusan hosszabbodjon meg szept 30-ig. (Ptk)
7. A 2020. évben több helyi önkormányzat által bevezetett, avagy idei évben magasabb mértékben megállapított és kiszabott helyi adók közül az építményadó, és a helyi iparűzési adó mérséklése (Jogszabály: Helyi adókról szóló 1990. évi C. Tv. 11. § (1) bekezdés: Építményadó; 35. § (1) bekezdés: helyi iparűzési adó)

Építményadó vonatkozásában:

- **Azon településeken, ahol idén vezették be az építményadót:** Javasoljuk, hogy a 2020. évben pl. Mórón bevezetésre került építményadó kiszabására, vagy annak beszedésére ebben az adóévben már ne kerüljön sor, és azon vállalkozások, amelyek ennek megfizetését - erőn felül is - a 2020. évben már határidőre teljesítették, a jövő évben mentesüljenek az idén befizetett összeg erejéig ezen adónem megfizetése alól; kerüljön az jóváírásra a jövő évre szólóan az adó-folyószámlájukon. Így lehetne az egyenlő bánásmód elvét alkalmazni a gazdálkodó szervezetekkel, ekként ezzel a megoldási móddal javasoljuk ugyanazon kedvezményben részesíteni minden vállalkozást.

- **Azon településeken, ahol idén jelentősen növelték az építményadót:** 2020-ban Székesfehérvár MJV Önkormányzata jelentősen növelte az építményadó mértékét. Javasoljuk, hogy 2020 évben az az Önkormányzat, amely növelte az építményadó mértékét, csak egy következő gazdasági időszakban érvényesítse az idén végrehajtott adómérték növelést.
- Különösen fontos az építményadó adónem esetében kiemelni azt a körülményt, hogy ez közvetlenül kapcsolódik az idegenforgalmat bonyolító szállodai szolgáltatások nehéz helyzetéhez, de a járműipari gyártó- és szolgáltató szektorba tartozó nagy csarnokokat és üzemeket is közvetlenül érinti, ezen szektor vállalkozásai most üzleti kieséssel, vagy teljes leállással kell, hogy számoljanak. Térségünkben a kereskedelmi egységeket is jelentősen sújtja.
- A vállalkozások tekintetében valódi segítség lehet azon települések esetében, ahol idén vezették be az építményadót - a 2020. évi beszédésétől történő eltekintés, illetve a 2020. évre már megfizetett adó jövő évre szóló (2021. adóévre esedékes építményadó folyószámlán történő) jóváírása az adó-folyószámlájukon; az egyenlő bánásmód érdekében. Továbbá nagy segítség lenne a termelő vállalatoknak, hogy az Önkormányzatok a 2020. évben érvényesített építményadó növelést ebben az évben ne érvényesíthessék, hanem csak következő gazdasági időszakban.

Iparüzési adó mértékének csökkentését kezdeményezzük 2020. évre:

- Az iparüzési adó 2020. évi adóévre vonatkozó adómérték csökkentését javasoljuk általános jelleggel minden vállalkozás részére, az eredetileg meghatározott adómérték felére mérsékelve, hiszen a járványügyi helyzet globálisan valamennyi vállalkozást egyaránt sújt. A válság okán előállt gazdasági nehézségeknek időbeli eltérései lehetnek, de előbb-utóbb valamennyi vállalkozás részére nehézséget okoz az adóteher.

Jelenleg csak az egyéb vendéglátás (TEÁOR és TESZOR 5629) tevékenységet folytatók mentesülnek 2020. március, április, május és június hónapra tekintettel a Katv. szerinti tételes adó megfizetése alól, ezen tevékenységek alá pedig a következő – összességében a vendéglátó szektoron belül csekély hányadot kitevő – tevékenységet folytató vállalkozások tartoznak.

- 562901 Munkahelyi étkeztetés
  - 562902 Nem melegkonyhás munkahelyi büfé, kávé
  - 562903 Közétkeztetés
  - 562904 M.n.s. egyéb vendéglátás
  - 562905 Szociális étkeztetés
- ✓ Javasoljuk átgondolni annak bevezetését is, hogy nem kizárólag csak az adott tevékenységet főtevékenységként végzőkre nézve biztosít adó- és járulékmentesítést/kedvezményt a kormány, hanem az adott tevékenységet nem főtevékenységként végzőkre is, akár a KATA mérséklésével és nem feltétlenül az adó vagy járulék teljes összegének az elengedésével, véleményünk szerint minden könnyítés hozzájárulhat ahhoz, hogy egy adott üzlet/vállalkozás fenntartható legyen, és ne kelljen azt bezárni.
  - ✓ Javasoljuk átgondolni a munka törvénykönyvének a munkáltató részéről, a munkáltató működésével fennálló okból történő felmondás esetén a felmondási idő, valamint az arra járó munkabér összegére és a végkielégítés mértékére vonatkozó szabályokat, ugyanis egy teljesen ellehetetlenült vállalkozás, amely munkát nem tud biztosítani a munkavállalóinak vagy egy részének sok esetben nem fogja tudni kifizetni a felmondási időre eső munkabér összegét a több havi végkielégítés összegével együtt különösen ha eddig is alapkért fizetett állásidő alkalmazása esetén. Egy felszámolás alá került vállalkozástól a munkavállaló sok

esetben nem vagy nem teljes mértékben fog hozzájutni az őt törvény alapján megillető jutattásokhoz.

- ✓ Javasolt lenne ezek egy részét is átvállalnia az államnak, illetve részletfizetést alkalmazni ezen összegekre vagy moratóriumot biztosítani a vállalkozásoknak, illetve ezeket vegyítve egyéb könnyítést bevezetni.

I. sz. Melléklet

JAVASLATHOZ KAPCSOLÓDÓ TEÁOR SZÁMOK

TEAOR'08 7022	Üzletviteli, egyéb vezetési tanácsadás	
TEAOR'08 7430	Fordítás, tolmácsolás	61/2020 sz. rendelet kiterjesztése erre a TEÁOR számra Indok: fordítóirodák részéről merült fel az a javaslat, hogy a krízis lecsengéséig csak online ügyfélforgalommal dolgozzanak, és lehetőség szerint kerüljék a személyes megjelenéssel járó tolmácsolásokat,
TEAOR'08 7485	Titkári fordítói tevékenység	61/2020 sz. rendelet kiterjesztése erre a TEÁOR számra
TEÁOR'03 7012 TEÁOR'08 6810	Ingatlanforgalmazás Saját tulajdonú ingatlan adásvétele	A járvány lecsengése után az ingatlanszakma – mint az ingatlangazdaság szolgáltató ágazata – hozzá fog járulni a gazdaság újraélesztéséhez: nemcsak a használt-, de az új beruházások értékesítése-, hanem az ehhez kapcsolódó lakossági jelzálog hitelezés felpörgetése által is! A szinte teljesen jutalékos rendszerben működő KKV-k jelentős tartalékkal (általában) nem rendelkeznek, és megfelelő intézkedés híján tömeges megszűnésük várható!
TEÁOR '03 7020 TEÁOR '08 6820	Ingatlan bérbeadása, üzemeltetése Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése	
TEÁOR '03 7031 TEÁOR '08 6831	Ingatlanügynöki tevékenység Ingatlanügynöki tevékenység	Az ágazatban működő vállalkozások olyan szférát képviselnek, akiknek munkája teljesen ellehetetlenült. Legfőképpen azért, mert a kialakult helyzet már egyáltalán nem teszi lehetővé az ingatlanközvetítői-, értékbecslői- tevékenység végzésének alapvető feltételét: a személyes szolgáltatás nyújtást! Lehet, hogy csak pár 10.000 embert érint, de az ingatlanközvetítők, -értékbecslők és forgalmazók szolgálják ki az ingatlan tranzakciókkal érintett lakosság jelentős részét. A gazdasági válság elhúzódása esetén várhatók a lakások eladásának, a lakáscserék számának a növekedése, egzisztenciális és élethelyzetből adódó igények miatt. Az időskorúak részéről várható a vidéki ingatlanokba költözés is, mint tendencia. Ennek érdekében is fenn kell tartani az ingatlan vállalkozások működését.

II. sz. Melléklet

Az innovációs Széchenyi Kártya

Bevezetés – alaphelyzet:

A KKV-k innovációs, kutatás-fejlesztési tevékenységének finanszírozása Magyarországon gyerekcipőben jár. Hiába a Jeremie program, hiába a kockázati tőke, ezek csak 40-50 millió Ft feletti projekteket támogatnak. Hiába az Unió hazai támogatások rendszere, ezek átfutási ideje, az ezekhez kapcsolódó bürokrácia gátolja a KKV-k szakmai munkáját, lassítja a fejlesztési folyamatokat. A következő EU finanszírozási ciklusban a tervek szerint a Horizon2020 és a Cosme programok 80-120 milliárd EUR forrással lehetőséget adnak az EU-s innovációs folyamatok támogatására. A vissza nem térítendő források mellett szükséges egy áttekinthető, egyszerű és fenntartható hitel lehetőség bevezetése az innováció finanszírozási piacra (nemcsak termék és/vagy szolgáltatásfejlesztés, de akár szervezeti innováció is). Ez lehet az első termék!

Termék (általános leírás):

2-3 éves futamidejű Széchenyi Kártya alapú működési modell az alábbi kiegészítésekkel:

- Csak egy 3-5 oldalas üzleti tervben leadott kutatás-fejlesztési és innováció menedzsmenttel kapcsolatos tevékenység finanszírozható. Ehhez javasoljuk kiegészítő szolgáltatásként: a/ technológiai profil készítése akár angol nyelvű (EEN és www.innoportfolio.hu rendszer). Ez lehet kötelező melléklet és lehet kapcsolódó szolgáltatás is. b/ ötlet auditálás – kamarai/KAVOSZ és NKFIH szakértők gyors bírálata, értékelése, iparjogvédelmi újdonságkutatás.
- Mire fordítható? Munkabér és járulék, Egyetemi alapkutatási szolgáltatás, mérés és labor vizsgálat, KFI tevékenységet szolgáló eszközvásárlás (gépjármű kizárva), KFI tevékenységet végző bér és járuléka, export piac vizsgálata, trendelemzés. Ezeket ellenőrizni is szükséges minden pályázat esetén – úgy lehet statisztikai elemzéseket végezni a termék értékelése és a KKV-k KFI tevékenységére vonatkozóan.
- 1-2%-os kamatszint biztosítása.
- Ingatlanfedezet nélkül, a szakértői auditálásra alapozva és állami garanciavállalás beépítésével.
- A hitelt igénybe vevőknek adatbázis tevékenységük segítésére további szolgáltatási – akár finanszírozási – rendszerek építhetőek.
- Minimum 1 – Maximum 10/20 millió Ft nettó projekt. Türelmi idő kerüljön beépítésre tőkefizetésre (első év csak kamat).
- 10%/20% önerő.
- Főállású egyéni vállalkozó és klasszikus start-up is legyen finanszírozható.
- Lehessen EU projekteket előfinanszírozására költeni azzal a kitéttel, hogy az EU támogatást engedményezni kell a bank felé.